

PELITA ONDERSTEUNING DEMENTIE

EEN INTERVIEW MET LINDA BRUINOOG, CHARLES VAN DER SPEK EN THEO BOITEN

door Kees Schepel

Eén op de vijf mensen in Nederland krijgt dementie. Uit onderzoek blijkt dat mensen met een zogenoemde migratieachtergrond zelfs twee tot drie keer zo'n grote kans hebben dementie te krijgen. Ook blijkt dat trauma's (zoals een oorlogsverleden) de kans op het ontwikkelen van dementie in sterke mate verhogen. Dit alles bij elkaar maakt de noodzaak groot aandacht te besteden aan dementie onder ouderen met een achtergrond in voormalig Nederlands-Indië/Indonesië. Daarom is Stichting Pelita afgelopen jaar begonnen met *Pelita Ondersteuning Dementie*. Op deze pagina's vindt u de weerslag van een gesprek met de initiatiefnemers (vrijwillige coördinatoren Linda Bruinooge en Charles van der Spek, en beroepskracht Theo Boiten, regio-coördinator Noord).

Theo Boiten: *Pelita Ondersteuning Dementie* is een voortvloeiende uit het project contextgebonden netwerken dat we in het kader van de Collectieve Erkenning de afgelopen jaren hebben uitgevoerd. In dat project hebben we met onder meer Alzheimer Nederland onderzocht hoe we elkaar zouden kunnen versterken. Enerzijds onze doelgroep bekender maken met dementie, anderzijds grote organisaties als Alzheimer Nederland kennis laten maken met onze doelgroep. We koppelen Pelita-vrijwilligers uit de tweede en derde generatie aan iemand met kennis van dementie, bijvoorbeeld uit de dementienetwerken, en gebruiken dan bijeenkomsten zoals onze Masoek Sadj'a's en Indische Eettafels om voorlichting te geven. Maar het kan ook tijdens andere bijeenkomsten gebeuren.

Charles van der Spek: In de praktijk komt het er tot nu toe op neer dat we een Pelita-vrijwilliger koppelen aan een casemanager dementie.

Theo Boiten: Klopt, en waar het kan koppelen we onze vrijwilligers aan iemand van Alzheimer Nederland of een regionaal dementienetwerk. Doel is zo een landelijk dekkend netwerk te krijgen waarmee we het kunnen laten landen bij niet alleen onze doelgroepen, maar ook in het zorgdomein.

Charles van der Spek: We hebben het vorig jaar al een paar keer uitgeprobeerd; eerst in Zwolle, daarna nog in Assen, Leeuwarden, Hogeveen en Almelo. *Pelita Ondersteuning Dementie* wordt heel goed ontvangen. Dat waren echt heel

v.l.n.r. Charles van der Spek, Theo Boiten en Linda Bruinooge

bijzondere bijeenkomsten, met heel veel vragen. We hebben gemerkt dat waar men vooraf vaak wat terughoudend is en ervan uit gaat dat er niet veel animo zal zijn, dat dat juist wel zo is. Nu willen we het ook landelijk gaan doen. Op de Pelita Masoek Sadj'a's en Indische Eettafels, maar ook op bijeenkomsten van andere organisaties en verenigingen, kumpulans en dagbestedingen.

Linda Bruinooge: Ons doel is het bevorderen van de herkenning en erkenning van de problematiek van dementie. En voor onze doelgroep de *brug naar zorg* zijn, richting formele en informele zorg. Hoe krijg je onze mensen naar de zorgprofessionals, daar gaat het om. Mensen ervaren vaak een drempel om met hun problemen naar de zorg te gaan. Ze houden het bij zichzelf, weten vaak ook te weinig van de mogelijkheden.

Charles van der Spek: Voor mij een erg pregnant voorbeeld blijft een echtpaar waar we mee in contact kwamen. Mevrouw verzorgde haar man al vier jaar, thuis. Ja, hij was 'een beetje vergeetachtig', maar naar de huisarts waren zij niet gegaan. Uit nader onderzoek bleek later dat meneer in een vergevorderd stadium van dementie was.

Theo Boiten: En wij troffen mevrouw op een bijeenkomst. Wat zij daar hoorde raakte haar zodanig dat zij bij mij op spreekuur kwam. Ik kon haar ter plekke in contact brengen met iemand van het netwerk dementie. Anderen zijn naar een Pelita-vrijwilliger dementie gegaan. Dat is ook de bedoeling; dat er op bijeenkomsten vrijwilligers zijn als aanspreekpunt op het gebied van dementie. ►

Charles van der Spek: Het is juist de bedoeling dat mensen zich in eerste instantie bij deze vrijwilligers melden, omdat de ervaring leert dat ze zich niet zo makkelijk melden bij een case-manager dementie of een huisarts. Je zoekt makkelijker contact met iemand die je al kent van bijvoorbeeld een Masoek Sadja. Dat is wat vertrouwd en de drempel is niet zo hoog.

Theo Boiten: We weten inmiddels ook dat we zonder deze sleutelpersonen, die in de regel al bekend zijn in de gemeenschappen, niet voor elkaar krijgen waar we naar streven: dat de hulpvragen terecht komen waar ze thuishoren, in het zorgdomein.

Linda Bruinooge: Het kan zijn dat we mensen met dementie niet bereiken, omdat ze bijeenkomsten als Masoek Sadja's vermijden. Onze hoop is dan gevestigd op de tweede generatie, hun kinderen. Dat zij met de hulpvragen komen. Mantelzorgers zijn vaak overbelast omdat ze het moeilijk vinden om de zorg uit handen te geven. Je zorgt immers voor elkaar. Ook via onze maatjesprojecten komen wij ze steeds meer tegen.

Charles van der Spek: In die maatjesprojecten gaat het vaak om langdurige trajecten van vrijwilligers met cliënten, en dan is het wel zaak om tijdig melding te maken bij een vrijwilliger dementie, zodat we het kunnen overdragen richting een zorgtraject.

Linda Bruinooge: Met inachtneming van alle regels natuurlijk, bijvoorbeeld op gebied van privacy. We zijn vrijwilligers, dienstverleners die kunnen zorgen voor een warme overdracht naar de hulpverleners en zorgprofessionals, waarbij we aandacht schenken aan de cultuurspecifieke aspecten

Theo Boiten: De vrijwilligers leggen de hulpvragen voor aan de Pelita beroepskracht, de regio-coördinator. Die kijkt hoe er doorverwezen kan worden. De vrijwilliger zal contact blijven houden, al of niet via mantelzorgers, en rapporteert geregeld aan de beroepskracht bij Pelita.

Theo Boiten: Er is inmiddels een traject in gang gezet om met onze afdeling *Kennis en Kunde* op het gebied van deskundigheidsbevordering stappen te zetten. Voor de in te zetten vrijwilligers, maar ook voor onze beroepskrachten.

Linda Bruinooge: Bij die deskundigheidsbevordering hoort dat we vrijwilligers bewust maken van het belang om hun eigen grenzen te leren herkennen. Onze vrijwilligers zijn vaak ouderen en uit onze doelgroep. Ze helpen graag en dan is het wel eens moeilijk om 'nee' te zeggen en het moment te herkennen dat je het echt moet overdragen aan een beroepskracht.

Charles van der Spek: Ik participeer daarnaast in het project *VRbeelding een Goed Leven met Dementie*. We willen vanuit dat project ook trainingen organiseren zodat we mensen een beter beeld kunnen geven van dementie, van 'binnenuit'. Hoe is het nou om met dementie om te gaan? We willen het ze laten beleven hoe het is te leven met dementie. We merken dat er een ongelooflijk taboe

POD-VRIJWILLIGERS GEZOCHT!

Bent u enthousiast geworden over dit speciale programma voor onze ouderen met dementie en wilt u hier iets in betekenen? Word dan vrijwilliger voor *Pelita Ondersteuning Dementie*. We zoeken namelijk nog een coördinerende vrijwilliger voor de regio Zuid-Nederland, en uitvoerende vrijwilligers voor de provincies in Midden-, West- en Zuid-Nederland.

Wat doet de coördinerende vrijwilliger?

De coördinerende vrijwilliger zal per week gemiddeld ongeveer 8 uur besteden aan coördinerende werkzaamheden in Zuid-Nederland. Daarbij moet u denken aan het contacten leggen en onderhouden met zorgnetwerken op het gebied van dementie, het organiseren van voorlichtingen en het contact houden en monitoren van individuele personen met dementie.

Wat doen de uitvoerende vrijwilligers?

De uitvoerende vrijwilligers zullen gemiddeld ongeveer 4 uur per week besteden aan voorbereiding en uitvoering van voorlichtingen. Deze vinden bijvoorbeeld plaats tijdens speciale bijeenkomsten zoals Masoek Sadja's maar worden in overleg met de coördinerende vrijwilliger ook op andere locaties georganiseerd. Verder is een belangrijke taak van de uitvoerende vrijwilliger het signaleren en ondersteunen van individuele personen met dementie.

Wat biedt Stichting Pelita?

Stichting Pelita biedt u de cursus *Trauma en Dementie* aan. En tweemaal per jaar is er een gezamenlijke bijeenkomst van alle uitvoerende en coördinerende vrijwilligers om ervaringen in het werk en individuele cliënten met dementie te bespreken (POD-casus-tiek). U krijgt uiteraard een onkostenvergoeding en u bent jaarlijks van harte welkom op de gezellige Landelijke Pelita Vrijwilligersdag op Landgoed Bronbeek in Arnhem.

Geïnteresseerden kunnen bellen met:
Charles van der Spek (06-30196878) of
Linda Bruinooge (06-44776488) of
een e-mail sturen naar
C.van.der.Spek@pelita.nl of
l.bruinooge@pelita.nl.

heerst op het praten over dementie. Het gebeurt gewoon niet! En dat leidt er vaak toe dat mensen pas heel laat in een zorgtraject terecht komen. Dat willen we helpen voorkomen. We willen dat mensen eerder die hand toegestoken krijgen.

Theo Boiten: We proberen op alle mogelijke manieren ervoor te zorgen dat dementie bespreekbaarder wordt in onze doelgroep. De herkenning en erkenning in de doelgroep en andersom de bekendheid met onze doelgroep en dementie in het zorgdomein. We hebben voor dit project tot eind 2024, en dat is niet lang als je bedenkt dat je vaak jaren nodig hebt om iets in het zorgdomein te laten landen en het dan ook te borgen.

We hopen hiermee een goede grondslag te leggen om hier in de toekomst op verder te bouwen.

PLANNEN VOOR DAGBESTEDING GRONINGEN

OPROEP

Het Odensehuis Groningen wil mogelijk in 2024 een dagbesteding opzetten voor Indische en Molukse ouderen die kampen met geheugenproblemen. De dagbesteding is in principe kosteloos voor de deelnemers. Dit initiatief wordt opgezet in samenwerking met Stichting Pelita, Stichtingen Matahari en Satu Budaya in Groningen en de Molukse gemeenschap in Hoogkerk/Groningen.

Het Odensehuis Groningen wil graag weten of er behoefte is aan een dergelijke dagbesteding voor Indische en Molukse senioren. Heeft u last van geheugenproblemen (bijvoorbeeld beginnende dementie) en zou u een of meer dagen per week mee willen doen aan deze Indische-Molukse dagbesteding, meldt u zich dan aan bij: Patrick Boon, coördinator Odensehuis Groningen, tel. 06-53858630. Partners/mantelzorgers van Indische en Molukse ouderen die kampen met geheugenverlies worden ook van harte uitgenodigd zich bij Patrick Boon aan te melden.